

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Sami Jaakkola

Sami Jaakkola Quartet

Kohti ensimmäistä konserttia

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikin tutkinto

Musiikkipedagogi (AMK)

Opinnäytetyö

20.11.2019

Tekijä(t) Otsikko	Sami Jaakkola Sami Jaakkola Quartet – Kohti ensimmäistä konserttia
Sivumäärä Aika	27 sivua + nuottiliite + liite + YouTube -videoita 20.11.2019
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Soiton- ja laulunopetus
Ohjaaja(t)	Annu Tuovila, MuT Marko Liski, MuM
<p>Tämä opinnäytetyö käsittelee Sami Jaakkola Quartetin syntyä ja sen ensimmäistä konserttia, johon sävelsin itse esitettävän musiikin. Konsertti toimi tutkinto-ohjelmani loppukonserttina. Opinnäytetyöni sisältää tekstin lisäksi nuottiesimerkkejä, nuottiliitteen sekä YouTube -videoita.</p> <p>Opinnäytetyöni käsittelee säveltämistä omista lähtökohdistani. Kerron itsestäni säveltäjänä, omista sävellysprosesseistani, intuition harjoittamisen vaikutuksesta säveltämiseen, vaikutteista sekä omista musiikillisista periaatteistani. Tämän jälkeen analysoin jokaisen konsertissa esitetyn kappaleen erikseen tarkemmin. Työn lopussa kerron bändin harjoittamisesta, konsertista sekä pohdin, miten tämä kaikki on vaikuttanut itseeni muusikkona ja ihmisenä.</p> <p>Opinnäytetyön tärkeimpänä tavoitteena oli säveltää omaa musiikkia. Tavoitteena oli myös järjestää tutkintoni loppukonsertti, jossa esitetään vain omaa tuotantoani. Työn keskeisimpinä tuotoksina ovat itse kappaleet. Tavoitteena on myös oppia uutta säveltämisestä ja siitä, miten kehittyä säveltäjänä. Työ syntyi omasta tarpeestani tutkia, miten olen sävellyksiä tehnyt, miten olen ennen varsinaista konserttia toiminut ja mitä kaikkea olisin voinut tehdä toisin.</p>	
Avainsanat	Jazz, säveltäminen, konsertti, intuitio

Author(s) Title	Sami Jaakkola Sami Jaakkola Quartet – First Concert
Number of Pages Date	27 pages + sheet music appendices + programme appendices + YouTube-videos 20 November 2019
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music Pedagogy
Specialisation option	Vocal and Instrument Pedagogy
Supervisor(s)	Marko Liski, MMus Annu Tuovila DMus
<p>This thesis is about the birth of a jazz-orchestra called Sami Jaakkola Quartet and its first concert for which I composed the repertoire. The concert was my final recital at my studies at Metropolia University of Applied Sciences. This thesis includes text, sheet music, appendices, and YouTube-videos.</p> <p>My thesis is also about composing music from my personal point of view. In my paper, I will tell the reader about myself as a composer, I will write about my own processes on composing and, finally, how intuition and development of intuition affect composing. I will also discuss my own musical philosophies. After this, an analysis of the songs will follow. At the end of the thesis, I will tell the reader about leading the band, the concert itself, and reflect how all of this has affected me both as a professional musician and as a person.</p> <p>The major goal of this thesis was to compose music. One of the goals was also to organize a recital in which I would perform my own repertoire. The main products of this thesis are the compositions. The purpose was to learn more about composing and, furthermore, to develop more as a composer. This thesis was created by my own need to study how to compose music, the work necessary before a recital and then assessing what could have been done differently.</p>	
Keywords	Jazz, composing, concert, intuition

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Säveltäminen	2
2.1	Pois rutiineista	2
2.2	Minä säveltäjänä	3
2.3	Omat sävellysprosessit	4
2.4	Intuitio ja sen harjoittaminen	6
2.5	Vaikutteet	8
2.5.1	Gogo Penguin	8
2.5.2	Avishai Cohen	8
2.5.3	Helge Lien Trio	9
2.5.4	Stam1na	9
2.6	Musiikilliset periaatteet	10
3	Kappaleet	10
3.1	Aava	10
3.2	Hiidenkiuas	13
3.3	Pohja	16
3.4	Aurinko	17
3.5	Revontulet	19
3.6	Kaamos, Osa 1	20
3.7	Kaamos, Osa 2	22
3.8	Kappaleiden yhtäläisyydet	23
4	Bändin harjoittaminen	23
5	Konsertti	25
6	Pohdinta	26
	Lähteet	28
	Liitteet	
	Liite 1. Nuottiaineisto	
	Liite 2. Käsiohjelma	

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aiheena on Sami Jaakkola Quartetin (myöhemmin mainittuna SJQ) synty, jossa matkaan ensimmäisen kappaleen säveltämisestä kohti omaa bändiäni ja ensimmäistä konserttia, jonka ohjelmistossa on vain itse säveltämäni musiikkia. Konsertti toimi koulutusohjelmani loppukonserttina.

Sami Jaakkola Quartet on nelihenkinen jazz-yhtye. Bändi soittaa modernia jazz-musiikkia, jossa on vaikutteita perinteisestä jazzista, eurooppalaisesta jazzista, sekä kansanmusiikista. Yhtyeessä soittavat pianisti Ida Alanen, vibrafonisti Elias Nummenmaa, rumpali Benjamin Nylund ja itse olen kontrabasson varressa. Ida ja Elias olivat minulle jo vanhoja soittokavereita, Benjaminiin tutustuin vuoden 2018 syksyn aikana. Valitsin yhtyeen jäsenet pitkälti henkilökemian pohjalta, mutta valintoihin vaikuttivat myös jokaisen musiikilliset taidot.

Kuva 1. SJQ harjoituksissa. Muusikot vasemmalta oikealle: pianisti Ida Alanen, kontrabassossa allekirjoittanut, rumpali Benjamin Nylund ja vibrafonisti Elias Nummenmaa.

Opinnäytetyössäni käyn läpi omia prosesseja ja metodeita säveltämiseen. Pohdin omaa säveltäjäyyttäni. Mietin miten maiseman vaihtaminen sekä intuition harjoittaminen auttaa säveltämisessä. Käyn läpi yhtyeitä, joiden musiikilla uskon olleen vaikutusta omaan musiikkiini. Toisen luvun lopussa avaan musiikillisia periaatteitani.

Kolmannessa luvussa analysoin kappaleitani tarkemmin. Pohdin nuottiesimerkkien sekä soivien esimerkkien avulla miten kappaleet ovat saaneet alkunsa, ja mitä sävellysmetodeita olen kappaleiden säveltämisessä käyttänyt. Kappaleiden

yksinkertaistetut nuotinnokset (ns. lead-sheetit) löydät liitteistä. Kolmannen luvun lopussa pohdin, mitä yhteistä ja mitä eroavaisuuksia kappaleista yleisesti löytyy.

Lopuksi käyn läpi bändin harjoittamista kohti konserttia ja kerron itse konserttitilanteesta. Pohdin myös, millä tavoin tämä kokemus on vaikuttanut minuun muusikkona.

Opinnäytetyöni tavoitteena on kartoittaa omia sävellysprosesseja niin, että tulevaisuudessa tiedän mitkä työtavat sopivat minulle. Projektin keskeisin tavoite oli kuitenkin säveltää omaa musiikkia ja järjestää konsertti niiden kappaleiden pohjalta.

2 Säveltäminen

Tässä luvussa käyn tarkemmin läpi musiikkini syntyä. Sävellysteni syntyyn vaikutti muun muassa se, että sain mahdollisuuden vaihtaa täysin maisemaa noin kahdeksi kuukaudeksi. Kerron itsestäni säveltäjänä, käyn läpi omia sävellysprosessejani ja pohdin, miten intuition käytön harjoittaminen vaikutti musiikkini syntyyn. Luvun lopussa mietin, mitkä bändit ja musiikkityylit ovat vaikuttaneet siihen, minkälaista musiikkia kirjoitin vuoden 2018 aikana. Avaan myös omia musiikillisia periaatteitani.

2.1 Pois rutiineista

Ajatus omasta kokoonpanosta ja oman musiikin säveltämisestä oli kypsynyt jo jonkin aikaa mielessäni. Olin muutaman vuoden haaveillut omasta kokoonpanosta, mutta sen muoto ei ollut vielä selvillä. Haaveilin pienestä kokoonpanosta isoon big bandiin ja kaikkea siltä väliltä.

Katson vuoden 2018 kesän olleen merkittävä merkkipaalu SJQ:n alkusysäyksessä, kun asuin kaksi kuukautta Portugalin Portossa, jossa tyttöystäväni oli vaihdossa. Lähdin Portugaliin pakoon Helsingin, koulun ja eroahdistuksen aiheuttamaa stressiä. Järjestin asiani niin, että pystyin jatkamaan treenaamista normaaliin tapaan myös Portugalissa, mutta ikäväkseni yllätyin, kun minulle bassoa lainaan antamassa ollut henkilö ei antanutkaan minulle lainasoitinta. Ensimmäinen viikko soittamatta tuntui todella hyvältä. Oli mahtavaa irtautua soittimesta ja soittamisesta, tulevista keikoista ja muista näyttöpaikoista.

Hyvin pian aloin kuitenkin turhautua siihen, etten pääse lainkaan ilmaisemaan itseäni tavalla, jota olin jo niin pitkään tehnyt. Aloin keksiä itselleni muuta ohjelmaa, kiertelin Porton keskustaa, kävin museoissa, kahviloissa, Atlantin rannalla ja kaupungin puistoissa. Tajusin soittamisen täyttävän itsessäni suuremman alan, kuin olin ajatellut. Muistan, miten hyvältä tuntui tuurata basistia tyttöystäväni bändin harjoituksissa, vaikka en ollut soittanut pariin viikkoon. Ihan uskomatonta! Jännitti, hermostutti, nauratti, ilostutti, kaikkea samaan aikaan! Tästä siinä on kyse, vuorovaikutuksesta.

Jossain kohtaa tuli vaihe, jossa soittaminen muuttui pään sisäiseksi. Melodioita alkoi muodostua, osa tuttuja, osa uusia. Pidin matkalla ollessani päiväkirjaa, josta löysin merkinnän:

”18.6.2018 ... Viime päivinä minulla on ollut outo olo. Olen lomalla Portugalissa, olen hoitanut asiani ennen tänne tuloani, mutta silti minusta tuntuu, että olen unohtanut jotain. Olen hieman levoton, jopa turhautunut. Mieleni sanoo, että pitäisi koko ajan tehdä jotain, saada koko ajan jotain tehtyä. Eilen illalla tein kappaleen melodiasta, joka oli ollut mielessäni jo pidempään. Ida auttoi sovittamisessa. Oloni oli sen jälkeen levollisempi. ...”

Tämä teksti kiteyttää paljon sitä turhautumista ja prosessia, jota koin matkalla ollessani. Alku alkoi rauhallisesti, mutta pian alkaa turhautumaan saamattomuuteensa ja ahdistumaan paikallaolemiseen. Jotain pitää päästä työstämään.

2.2 Minä säveltäjänä

Olen säveltäjänä kokematon. En koe omaa musiikki-identiteettiäni vielääkään säveltäjäksi, vaikka olen säveltänyt konsertillisen musiikkia. Omien sävellysteni analysoinnissa huomasin, ettei minulla ei ole varsinaista sävellysprosessia, joka alkaa ja päättyy aina samalla tavalla, jossa on tietyt rutiinit. Olen lapsuudessani viettänyt paljon aikaa luonnossa, rakastan luontoa ja sen monipuolisuutta, joten on varmasti vain luonnollista, että ensimmäisissä sävellyksissäni luonto esiintyy hyvin vahvana elementtinä.

En ole muusikon urani aikana harjoitellut säveltämistä, tai edes miettinyt säveltämisen eri metodeita. Ensimmäinen sävellykseni vie ajassa noin kymmenen vuotta taaksepäin, kun bassoa treenatessa keksin melodian ja sille bassoäännet. Kappale oli hyvin alkeellinen, eikä sitä esitetty ikinä julkisesti. Olen myöhemminkin yrittänyt säveltää, mutta sisäinen kriitikoni on niin voimakas, etten ennen tätä projektia ole saanut aikaan mitään valmista.

Huomasin, että vahvuuteni säveltämisessä on melodian luominen. Pääosin kaikki tässä työssä käsiteltävät kappaleet ovat lähteneet liikkeelle melodiasta, jonka ympärille kappale on rakentunut. Pääinstrumenttini on basso, joten minusta on hieman kummallista, että kappaleeni ovat syntyneet melodiasta, sillä muusikoilla on taipumusta hahmottaa musiikkia oman pääinstrumenttinsa kautta (Munoz 2018). En koe harmonisten tai rytmisten elementtien tuottamisen olevan minulle heikkous, mutta en pidä kumpaakaan varsinaisesti vahvuutenani. Suurimpana heikkoutena säveltäjänä koen rutiinittomuuden ja tiedostamattomuuden siitä, miten kappaleet syntyvät ja mitä työkaluja minulla on säveltämiseen käytettävissä. Eri metodeja opettelemalla, rutiinien luomisella ja omien tietotaitojen kartoittamisella pääsen säveltämisessä seuraavalle tasolle.

2.3 Omat sävellysprosessit

Työssä käsiteltäviä teoksia säveltäessä huomasin, että sävellyksilläni on aina mielessäni voimakas kuva. Kuvalla tarkoitan oikeaa kuvaa, jonka voisi maalata taululle tai napata videolle. Kaikille kuville yhteistä on luonto, jota olen alleviivannut nimetessäni kappaleita. Luonnon esiin tuominen sävellyksissäni ei ollut ennalta päätetty asia. Tämä seikka, että näen selkeän visuaalisen kuvan kappaleistani, on mielenkiintoinen asia siitä syystä, että en koe olevani synestetikko. Synestesia tarkoittaa aistien sekoittumista, jolla tarkoitetaan yhden aistimuksen kautta tulevan ärsyksen kokemista kahden tai useamman aistin välityksellä (Schali 2003). Toisaalta mielläni esimerkiksi asteikot tietyn värisiksi, mutta en näe värejä tai kuvioita musiikkia kuullessani.

On olemassa monenlaisia sävellystekniikoita. Kappaletta voi lähestyä melodia edellä, tekemällä kappaleeseen soinnut tai sanat ensin, säveltämällä riffin jonka ympärille kappale muotoutuu, tai voi improvisoida omalla soittimellaan niin kauan, kunnes tapahtuu jotakin joka kiinnittää oman huomion (Vanhanen 2013). Toisaalta voi myös aloittaa dynamiikasta, timbrestä (ominaisointi), tekstuurista tai muodosta (Hess 2002-2019). Huomasin käyttäneeni näistä tavoista useita. Esimerkiksi Aava, Pohja ja Kaamos osa 1 syntyi täysin melodia edellä, joihin myöhemmin hain soinnut tueksi. Toisaalta Hiidenkiuas ja Aurinko lähti liikkeelle vahvasta riffi-ideasta. Revontulet taas alkoi soinnuista ja sai kaverikseen melodiasekvenssin ja myöhemmin päämelodian. Hiidenkiuasta ja Kaamos osa 2-kappaletta yhdistää se, että ne syntyivät improvisoimalla omalla pääinstrumentilla, kunnes jokin idea kiinnitti huomioni.

Säveltäessä koin mielekkääksi työtavaksi kirjoittaa ideat heti alkuvaiheessa nuoteiksi. Fyysisen visuaalisen kuvan avulla pystyn hahmottamaan kappaleen eri palaset paremmin. Sillä ei ollut väliä oliko kyseessä nuottipaperia vai tietokoneen notaatio-ohjelma. Tällä tavoin saatoin jättää asian myöhemmin käsiteltäväksi. Tällöin alitajunta työskentelee aiheen parissa, vaikka tiedostava mieli onnistuisikin unohtamaan aiheen tai ongelman. Asta Raami kehottaa kirjassaan *Älykäs Intuitio* (2016) harjoitukseen, jossa kirjoitetaan paperin oikeaan laitaan oman nimen alle asia tai tehtävä, joka on tavoitteena ratkaista. Tämän jälkeen kirjataan edelleen oikeaan marginaaliin asiat, jotka tahdotaan siirtää sivuun ongelman tieltä. Sen jälkeen aloitetaan ideointi. (Raami 2016, 167.) Vaikka en säveltäessäni noudattanut tämän harjoituksen ohjeita tarkasti, huomasin, että jo pelkästään idean, aiheen tai ongelman ylös kirjoittaminen ja tiedostavasta mielestä unohtaminen ruokkii luovuutta.

Huomasin, että sävellystyössä tärkeää on itsensä ja sävellystensä sietäminen. Lauri Porra tiivistää asian eräässä haastattelussa näin (Korkee 2016):

Luovassa työssä fiilikset tulevat ja menevät, tietää Porra. Välillä tekijä on hybriksessä ja tuntee olevansa jonkin elämää suuremman äärellä. Toisessa ääripäässä on skepsis, jolloin hän inhoaa teostaan ja itseään. Molemmat tunnetilat ovat omalla tavallaan hyväksi säveltämisessä. ”Hybriksessä pitää omaa matskuaan helvetin hyvänä. Silloin pystyy tekemään sen suhteen tosi rohkeita vetoja ja röyhkeitä kokeiluja. Ja skepsiksessä, kun käsittelee kaikkea tekemistään ylikriittisesti, pystyy tekemään yksityiskohtaisia ja tarpeellisia siivouksia.“

Kuukausia ennen konserttia, treenivaiheessa, huomasin olevani häpeissäni kappaleistani. Päässäni pyöri kysymyksiä, kuten ”Onko tämä tarpeeksi hyvää ja mielenkiintoista musiikkia?”, ”Olenko minä tarpeeksi hyvä soittaja?”, ”Mitä jos muut ihmiset eivät pidä tästä?” ja monia muita kysymyksiä, jotka kuvastavat epävarmuutta itsestäni. Huomasin omaavani paljon kouluympäristöstä opittuja arvoja, joiden mukaan jazz-muusikon tulisi säveltää niin sanotusti vaikeaa musiikkia, jossa on paljon teoreettisesti vaikuttavia melodioita, harmonioita ja rytmejä. Päätin kuitenkin tähdätä pyrkimykseen olla täysin aito ja viimeistellä kappaleet musiikin ehdoin. Koin tämän kokemuksen kasvattavaksi hetkeksi.

Uskon, että jos olisin päättänyt tehdä kappaleita jollain tietyllä metodilla sävellysurani alkuvaiheissa, en olisi saanut konsertillista musiikkia tehtyä. Jos taas olisin käyttänyt säveltämiseen järjestelmällisesti eri metodeita, uskon, että ne jazz-muusikon opitut arvot olisivat tunkeutuneet sävellyksiini, enkä olisi saanut omasta mielestäni rehellisesti oman näköistä musiikkia aikaiseksi. Toisaalta on hyödyllistä analysoida omia teoksia ja

pohtia miten kappaleet ovat saaneet alkunsa, jotta voi kartoittaa itselle parhaat sävellysmetodit. Uskon tämän auttavan tulevaisuuden sävellysten blokkikohtien selvittämisessä ja taas uuden luomisessa.

2.4 Intuitio ja sen harjoittaminen

Portugalin matkalla ollessani minulla oli valtavasti vapaa-aikaa, kyllästymiseen saakka. Tämä on harvinaista luksusta, mutta siihenkin turhautuu yllättävän nopeasti. Otin matkalle mukaan yhden kirjan, Asta Raamin *Älykäs Intuitio*-teoksen (2016), jonka avulla aloin tietoisesti harjoittamaan intuitiotaitojani. Ajattelin, että kun en voi soittaa, voin yrittää kehittää itseäni muilla keinoin. Kirjassa on mielenkiintoisia harjoituksia, joita tein kotona, kävelyillä, puistoissa, milloin missäkin. Yhtenä harjoituksena on piirtää sata viivaa ja nimetä ne.

Harjoitus tuo näkyväksi itselle tyypillisiä ajatuksellisia siirtymiä ja intuition toimintaa. Tehtävänä on piirtää ja nimetä 100 viivaa. Ota mielellään isoja papereita. Viivojen ei ole hyvä mennä toistensa kanssa päällekkäin. (Raami 2016, 149 – 150.)

Tämän jälkeen harjoitusta analysoidaan eri metodein. Raami (2016) kehottaa tehtävässä kiinnittämään huomiota muun muassa paperin käyttöön, siihen miten viivat kehittyvät ja onko viivoilla yhteisiä teemoja. Minulla ei ollut isoa paperia käytössä, joten piirsin viivat usealle aukeamalle pieneen vihkoon. Ote vihosta:

Raami (2016) puhuikin kirjassaan intuition ja tietoisien päättelyn käytöstä työvälineinä. Hän kertoo, että henkilöt, jotka pystyvät monen tyyppistä tietoa yhdistävään ajatteluun hyötyvät siitä suuresti (Raami 2016, 142). Tiedän, että kirjan luettuani ja harjoituksia tekemällä uudessa ympäristössä sain enemmän aikaiseksi, kuin olisin saanut ilman kirjaa tavanomaisessa ympäristössä.

2.5 Vaikutteet

Kuten moni muukin säveltäjä, myös minulla on musiikissani paljon vaikutteita muusta musiikista. Tähän alle listaan muutaman esimerkin, joiden uskon vaikuttaneen musiikkiini voimakkaasti.

2.5.1 Gogo Penguin

Ensimmäisenä vaikuttajana haluan nostaa esille brittiläisen Gogo Penguin-yhtyeen. Yhtye on trio, jossa on pianisti, kontrabasisti ja rumpali. Gogo Penguin käyttää musiikissaan yksinkertaisia, sekvenssimäisiä elementtejä. Yhtye kuulostaa aika-ajoin hyvin konemaiselta musiikilta, mikä on tehnyt minuun suuren vaikutuksen. Uskon, että se kuuluu myös omassa musiikissani. Kappaleiden edetessä pieniä muutoksia tehden yhtye muokkaa kappaleen tunnelmaa ja intensiteettiä.

Vaikutteita Gogo Penguinin musiikista kuulee muun muassa *Man Made Object* (2012) -levyllä kappaleesta *All Res*, jonka rumpukomppi on hyvin samankaltainen kuin Aavan A-osassa. Yhtäläisyyksiä löytyy muitakin, esimerkiksi saman levyn kappale *Unspeakable Word* ja Aurinko muistuttavat hieman toisiaan siinä, että molemmilla kappaleilla on selkeät A- ja B-osat, eikä juuri muuta niiden lisäksi. Myös Revontulet on varmasti saanut vaikutteita Gogo Penguinin musiikista. Esimerkiksi kappale *Quiet Mind* on hyvin saman tyyppinen, vaikka onkin tunnelmaltaan täysin eri maailmasta.

2.5.2 Avishai Cohen

Haluan tuoda vaikuttajana esille israelilaissyntyisen basistin nimeltä Avishai Cohen. Olen kuunnellut Cohenin musiikkia jo pitkään, mutta vasta hiljattain paremmin syventynyt siihen. Cohen on virtuoosimainen basisti, laulaja ja säveltäjä. Hän ottaa musiikkiinsa mielenkiintoisesti lainaa omasta kansanperinteestä ja kansanlauluista. Cohenin musiikista sain innostuksen muun muassa yhdistää Revontulet-kappaleeseen

laulun. Suurin vaikuttaja Avishai Cohenin musiikissa minulle on ollut *Seven Seas* (2011) -levy.

2.5.3 Helge Lien Trio

Helge Lien on norjalainen pianisti, joka trionsa kanssa tekee eurooppalaista jazzia. Helge Lien Trion musiikissa yhdistyy eurooppalaisen jazzin monimuotoisuus pohjoismaiseen kansanmusiikkiin. Musiikissa on havaittavissa myös vanhaa amerikkalaista jazz-perinnettä. Musiikin sävyt ovat usein synkkiä, mutta välillä myös keveän iloisia.

Levy, jonka haluan mainita vaikuttajaksi omaan musiikkiini, on *Guzuguzu* (2017). Yksi vaikutteista, joita tältä levytä olen saanut, on vapaa improvisaatio. Yhtäläisyyttä on esimerkiksi *Guzuguzu*-albumin kappaleella *Guzuguzu* ja Hiidenkiuas-kappaleella se, että molemmissa kappaleissa on teema, jonka jälkeen on vapaata improvisaatiota pianolla ja rummuilla. Myöhemmin *Guzuguzu*-kappaleessa improvisaatio siirtyy koko bändin kollektiiviseksi improvisaatioksi, kun taas Hiidenkiuas kappaleessa soolovastuu siirtyy toiselle. Koen, että *Guzuguzu*-levyllä ja omilla kappaleillani on paljon samankaltaista tunnelmaa, vaikka kappaleet ovat lähtökohtaisesti aivan erilaisia.

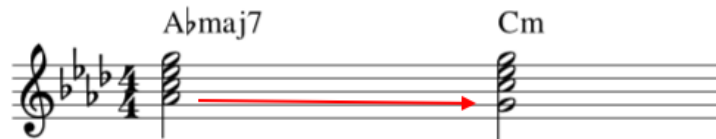
2.5.4 Stam1na

Vaikka olen säveltänyt genrellisesti jazz-musiikkia, on Stam1na sellainen vaikuttaja musiikissani, jota ei voi ohittaa. Olen kuunnellut yhtyettä jo kauan, yli kymmenen vuotta ja edelleen sen sekä uudet että vanhat levyt tekevät minuun suuren vaikutuksen. Yhtyeen musiikissa on vaikuttavaa sen aggressiivisuus, mutta toisaalta myös keveät duurivoittoiset riffit. Koen Auringossa ja Kaamoksen ensimmäisessä osassa olevan tätä aggressiivisuutta. Olen myös aina ihannoinut yhtyeen solistin Antti Hyyrysen sanoitustaitoja.

Uskon yhtyeen jokaisen levyn vaikuttaneen omaan säveltämiseeni, mutta voimakkaimmaksi vaikuttajaksi mainitsen *Viimeinen Atlantis* (2010) -levyn, sillä sen sanoituksen teemat tekivät minuun lähtemättömän vaikutuksen. Olin levyn julkaisuvuonna hieman alle kaksikymppinen kapinahenkinen nuori, joka vihasi ympäristön saastuttamista ja luonnon tuhoamista. Olen varma, että tämä on alitajuntaisesti vaikuttanut omien kappaleideni teemoihin ja mielikuviin.

ja kolmannella iskulla melodia nostaisi soinnun ylinousevaksi, eli Ebmaj7(#5) -soinnuksi. Neljännen tahdin g-ääni voisi olla soinnun perusääni, joten sointuna voisi olla Gm7 ja tälle päästäisiin kolmannella tahdilla olevan D7b9-soinnun avulla.

Itse kuitenkin pidän yksinkertaisuudesta, joten ensimmäiseksi soinnuksi valikoitui Abmaj7, jossa melodia laajentaa sen Abmaj9#11-soinnuksi. Kolmannelle ja neljännelle tahdille soinnuksi löytyi luontevasti Cm tiputtamalla vain ab ääni g:ksi.

Kuva 4. Ab-ääni tippuu g-ääneksi.

Aavan ensimmäiset neljä tahtia kokonaisuudessaan:

Kuva 5. Aavan tahdit 1-4. Myös harmoniasta löytyy rytmikkaa.

Koin hyvin luonnolliseksi antaa basson vielä laskea, jota kautta löysin Cbmaj7-soinnun, joka ei kuulu Ab-lyydiseen sävellajiin. Kappaleen lead-sheet on kirjoitettu jooniseen Ab-duuriin, jotta se alleviivaisi Abmaj9#11-soinnun olevan toonika. Melodia päättyi neljännessä tahdissa Cm7-soinnun kvintille, g-äänelle, josta löysin luontevasti Cbmaj7-soinnun kvintin, ges-äänen. Tästä melodia jatka lyydistä asteikkoa alaspäin, jonka äänet f, es ja des ovat peräisin joonisesta Ab-duurista.

Kuva 6. A-osan tahdit 5-7.

Ainoaksi ongelmaksi huomasin melodialinjan Cbmaj7-tahdilla (Kuva 6, tahtinumeron 5), joka halusi noudattaa 4/4 tahtilajia, kun muu kappale on tähän mennessä noudattanut 3/4 tahtilajia. Jätin tahtilajiasian myöhemmin ratkaistavaksi, koska melodialinja itsessään tuntui luonnolliselta. Päädyin lopulta jättämään melodian näin, sillä tahtilajimuutokset lisäävät yllätyksellisyyttä positiivisella tavalla.

Kappaleessa oli modulaation tuntua jo heti ensimmäisessä seitsemässä tahdissa, joten päädyin sävellysvaiheessa tekemään melodian kertauksen moduloituna. Luonnollisimmalta ratkaisulta tuntui lyydynen Gb-duuri, sillä se on tahdeissa 6 ja 7 esiintyvän Ebm9-soinnun rinnakkaissävellaji. Näin kappaleeseen muodostui 14-tahdin rakenne, jossa on muodon 5. ja 12. tahti 4/4-tahtilajissa, kun muuten kappale on 3/4-tahtilajissa.

Kuva 7. A-osan toinen puolisko.

A-osan puolivälissä myös kompin rytmikan painotus siirtyy yhdellä neljäsosalla myöhemmäksi, joka tuo taas lisää yllätyksellisyyttä.

Kappaleen B-osan melodia noudattaa doorista asteikkoa, joka lähti ääneltä cis ja päättyi lopulta ääneen gis.

Kuva 8. B-osan neljä ensimmäistä tahtia.

Tämän jälkeen kappale jatkuu Em9-Dmaj9-sointuvaihdoksilla, jotka toimivat ikään kuin vastauksena melodialle. Nämä soinnut tuntuvat minusta luonnolliselta jatkumolta melodialle, mikä on sikäli outoa, että B-osan melodia viittaisi enemmänkin menemistä E-duurille, kuin E-mollille.

Kuva 9. Em9-Dmaj9-sointuvaihdos 5/4-tahtilajissa.

Kappaleen aiemmat modulaatioyitykset rohkaisivat minua moduloimaan tämän osan pienellä terssillä ylöspäin C#-mollista E-molliin. Melodia eroaa B-osan neljästä ensimmäisestä tahdistä siten, että kahden ensimmäisen tahdin jälkeen se hyppääkin jälkimmäisen soinnun kvintille, eikä perusäänelle. Tätä kautta alas tullessaan se pystyy ilmentämään jälkimmäisen soinnun lydistä sävyä #11-äänellä.

Kuva 10. B-osan jälkimmäinen melodia.

Melodian jälkeen kappaleessa tulevat soolot. Sooloja ennen on yksi ylimääräinen 2/4-tahti, jossa kukaan ei soita mitään. Tämä tuo pienen hengähdyksen ennen soolojen alkua. Soolopohjana toimii A-osan neljäntoista tahdin soolokierto. Solisteiksi ja sooljärjestykseksi valikoitui basso, vibrafoni ja piano. Jälkeenpäin ajateltuna kappaleeseen olisi riittänyt hyvin kaksi sooloa, ensimmäinen bassolla ja toinen esimerkiksi vibrafonilla. Näin kappaletta saisi hieman tiivistettyä. Olisi myös mielestäni järkevää vain kasvattaa intensiteettiä, eikä pudottaa sitä enää, kuten konsertissa tapahtui pianosoolon alussa.

Soolojen jälkeen kappaleessa soitetaan vain B-osa. Tämä on mielestäni hyvä ratkaisu, sillä kappaleen A-osan sointuvaihdoksia on siinä kohtaa kuunneltu jo niin kauan, ettei varsinaista melodiaa enää tarvitse soittaa.

3.2 Hiidenkiuas

[YouTube-linkki konserttitaltioon](#)

(Jos linkki ei toimi, hae YouTubesta "Sami Jaakkola Quartet – Hiidenkiuas, 13.5.2019 @ Arabia")

Konsertin toinen kappale. Hiidenkiuas on kappaleista ainoa, joka on syntynyt sähköbassolla. Kappale oli mielestäni yksi vaikeimmista sovittavista, sillä kappaleen melodiariffi on varsin iskevä ja ytimekäs ja siksi sille oli vaikea saada jatkoa. Kappaleen teemasta tekee mielestäni iskevän se, että se on rytmisesti ja myös harmonisesti

mielenkiintoinen. Teeman melodia ilmentää B-aiolista mollia, mutta sen alapuolinen stemma alleviivaa gis-äänellään doorista sävyä.

Pianosoolo

11 B^5

On que

12 G $F^{\#m}/A$ Bm x3 G $F^{\#m}/A$

Kuva 13. Pianosoolon rakenne. Ensimmäisen tahdin (tahtinnumero 11) aikana rumpali ”keskustelee” pianistin kanssa improvisatorisin menetelmin.

Osa päättyy pitkään E7sus4-sointuun, josta alkaa bassosoolo. Bassosoolon pohjana on tempollinen rumpukomppi. Hyödynsin kappaleessa myös vibrafonistin taitoa soittaa lyömäsoittimia. Hän soittaa kappaleessa bandeiroa vibrafonin sijasta. Bassosoolossa on tarkoitus sekoilla, soittaa ihan sitä mitä päästä sattuu tulemaan siihen tempoon, kun se sattuu tulemaan. Mielellään täysin off-timessa (vallitsevan tempon ulkopuolella), niin, että tempojen välille syntyy mahdollisimman paljon kitkaa. Bassosoolon lopussa on samat sointuvaihdokset kuin pianosoolossa, mutta moduloituna kvartilla ylöspäin (Kuva 14, tahdit 19-22).

Bassosoolo

18 E_{sus}

On que

19 C Bm/D $E^{(omit3)}$ x4

Kuva 14. Bassosoolon rakenne.

Bassosoolon jälkeen on vielä pianon ja rumpujen niin sanotut soolokakkoset. Pianolla on siis kaksi tahtia sooloa, jonka jälkeen rummuilla kaksi tahtia sooloa.

Piano/rumpusoolo, ”kakkosia”

23 C Bm/D E_{sus} D/F³ E/G[#]

29 A_{sus} G $F^{\#m}/A$ Bm D.C. al Fine

Kuva 15. Pianon ja rumpujen ”soolokakkosien” rakenne.

Tämän jälkeen rakennelma on valmis, iso kokonaisuus, johon on liittynyt paljon selkeyttä, keskustelua, ristiriitoja ja tunteita. Tämän jälkeen esitellään vielä itse juhlakalu, kappaleen päämelodia, jota koko kylä on tullut juhlistamaan ja saattamaan viimeiselle matkalleen.

3.3 Pohja

[YouTube-linkki konserttitallioon](#)

(Jos linkki ei toimi, hae YouTubesta nimellä "Sami Jaakkola Quartet – Pohja, 13.5.2019 @ Arabia")

Konsertin kolmas kappale. Pohja sai alkunsa Portugalissa ollessani ja se syntyi koti-ikävästä. Pohja on yksinkertainen, itseään toistava, kaunis ja herkkä kappale, joka kuulostaa mielestäni pohjoiselta Suomelta. Lähdin tapailemaan pianolla koskettimia ja aluksi mieleeni lyhyt melodia.

Kuva 16. Neljän tahdin melodiapätkä, josta tuli Pohja.

Toistin monesti tätä lyhyttä pätkää ja mietin, ettei kappale välttämättä tarvitse paljoa ollakseen mielenkiintoinen ja kantaakseen pitkälle. Laitoin melodian testiin, jossa koetan montako kertaa melodiaa voi toistaa sen käymättä vielä hermoille. Melodia on Bb/Gm-sävellajissa, mutta jostain syystä annoin ensimmäiselle kahdelle tahdille soinnuksi Ab-duurin. Syytä tähän en tiedä, mutta soinnun ja melodian tekemä lyydin sävy on varmasti osasy syy tähän valintaan.

Kuva 17. Pohjan päämelodia sointuineen.

Kappale on minusta siinä mielessä omituinen, että siinä on ikään kuin kaksi toonikatehoa. Omasta mielestäni kappale on vahvasti G-mollisävellajissa. Tämä johtuu siitä, että melodian lopussa on a-ääni (tahdin 3 ja 7 viimeinen ääni). Uskon, että se korostuu siitä syystä, että kappaleen ensimmäinen sointu on Ab-duuri. Tällöin sointuprogressio alkaisi sävellajin alennetulta toiselta asteelta. Yhtyeen pianistin mielestä taas kappale on ehdottomasti C-mollisävellajissa, joka ottaa melodiaan lainasävelen C-doorisesta asteikosta. Tällöin kappale alkaisi sävellajin kuudennelta asteelta.

Kappaleen B-osan kaksi ensimmäistä tahtia ilmentävät C-mollia, sillä G-mollin sävelien äänillä B-osan ensimmäisen soinnun pitäisi olla F7 – siis dominanttisävyinen. Tähän

kohtaan valikoitui kuitenkin molli ja näin melodia ilmentää Fm7-soinnussa doorista sävyä. B-osan kolmannesta tahdista eteenpäin ollaan taas selvästi G-mollissa, kun melodia Ebmaj7-soinnulla ilmentää Eb-lyydistä sävyä a-sävelellään.

Kuva 18. Kappaleen B-osan melodia sointuineen.

Liitteenä olevassa lead-sheetissä näkyy kappaleen toistuva rakenne. Kappale soitettiin niin, että basso esittelee ensimmäisen teeman ja piano soittaa sointuja tueksi. Pidän kontrabasson soundista yläasemissa, sillä siellä ääni alkaa voimakkaasti, mutta sammuu hyvin nopeasti. Kun basso on esitellyt teeman, pianisti soittaa teeman uudestaan, mutta tällä kertaa yksin. Tämä luo selkeyttä ja yleisö saa varmasti paremman otteen kappaleesta.

Sävelsin kappaleeseen ostinatolinjan bassolle ja vibrafonille, jolloin kappaleen teema voitiin soittaa vielä kolmannen kerran sen tuntumatta puuduttavalta. Melodiaa olisi voinut mielestäni jatkaa vielä neljännenkin kerran, jos taustalle olisi rakentanut jotain pieniä muutoksia.

Sain kappaleesta hyvää palautetta raadilta. Eräs kysymys oli, että miksei ostinatolinja jatkunut ja olenkin jäänyt pohtimaan tätä, ehkä se ansaitsisi olla isompi osa kappaletta. Toinen asia mistä tuli palautetta, oli se, että eräs raadin jäsenistä olisi toivonut sointuvaihdoksien hieman muuttuvan matkan varrella. Puhun siis sointujen rytmisestä vaihdoksesta, esimerkiksi jotkut soinnut olisi voineet vaihtua jo tahdin neljännellä iskulla, eikä aina tahdin ensimmäisellä iskulla. Tämä on totta ja aionkin ottaa tämän tarkempaan tarkasteluun työstäessäni kappaletta myöhemmin.

3.4 Aurinko

[YouTube-linkki konserttitaltioon](#)

(Jos linkki ei toimi, hae YouTubesta nimellä "Sami Jaakkola Quartet – Aurinko, 13.5.2019 @ Arabia")

Konsertin neljäs kappale. Auringon syntyä en muista tarkalleen, mutta muistan päättäneeni koittaa saada jotain harmonisella mollilla aikaiseksi. Tätä kappaletta tehdessä minulla oli sävellysmetodina tietyn asteikon ja harmoniasävyä käyttö. Syntyi

melodiariffi, joka on hyvin mollivoittoinen, vaikka se ei ilmennä G-mollin terssiä. Syynä tähän ilmiöön on se, että riffi käy G:n suurella septimillä (fis) ja alennetulla sekstillä (es). Riffi menee myös äänelle c, jonka voi tulkita jopa neljänneksi asteeksi, tätä se ei kuitenkaan omaan korvaani tee.

nopea, ettei ääni kerkeä syttyä kunnolla. Tämä tekee hienon kontrastin rumpalin keveään ja ilmavaan ride-komppiin.

3.5 Revontulet

[YouTube-linkki konserttitaltioon](#)

(Jos linkki ei toimi, hae YouTubesta nimellä "Sami Jaakkola Quartet – Revontulet, 13.5.2019 @ Arabia")

Konsertin viides kappale. Kappaleen sävellysmetodina on käytetty improvisaatiota. Treenatessani soitin Cmaj7-soinnun äänet järjestyksessä c-b-e-g ja se kuulosti hyvältä.

Kuva 21. Äänet c, b, e ja g.

Ajatus pienestä melodiapätkästä jäi ajatuksiini. Kappale sai soinnut, kun olin pianon äärellä jammailemassa. Koska en ole kummoinen pianisti, käytin lähinnä mustia koskettimia. Soitin sointukiertoa, jossa toistui äänet Gb, Eb, Db, F ja Bb.

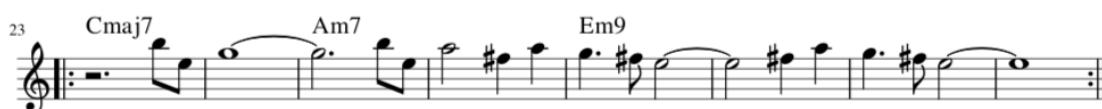
Kuva 22.

Kun tämä sointukulku alkoi hahmottua, mieleeni palasi aiemmin soittamani Cmaj7-kuvio. Moduloin äsken soittamani sointukulun E-molliin, jolloin soinnut ovat C – Am – Em. Kun tähän päälle lisäsi Cmaj7 kuvion, sai Revontulet alkunsa. Sovitimme yhteen pianistin kanssa sekvenssin, jonka äänet ennakoivat tulevaa sointua.

Kuva 23. Kappaleessa on jatkuva sekvenssi.

Sävelsin kappaleeseen melodian, joka noudattaa täysin samaa rakennetta kuin sekvenssi C-duuri ja A-mollitahdeilla, mutta rytmitys ja aloituspaikka on eri. Kun päästään E-mollitahdille, melodia kääntyy ikään kuin toiseen suuntaan luoden vastakkaisuuden sekvenssille.

Kuva 24. Kappaleen varsinainen melodia.

Kappaleeseen syntyi kaikkiaan neljä päällekkäistä kudosta, kun yhtyeen pianisti sovitti sointuprogression kaikkien näiden sekvenssien päälle (Kuva 25).

Kuva 25. Neljäs sekvenssi. Kappale rakentuu yksinkertaisista, mutta tehokkaista aineksista.

Sain idean tehdä kappaleeseen sanat, jotka me laulasimme kuorona toisella melodian esittelykerralla. Ensin varsinaisen melodian esittelee basso, toisella laulu. Uskon saaneeni kappaleeseen lisäsyvyyttä ja herkkyyttä tuomalla ihmisäänen tähän mukaan. Kappaleen sanat:

*”Taivaankannen luokse etsien: luokse metsien.
Mukana turvana on kauneutesi, Revontulesi”*

Laulun on tarkoitus olla rosoista ja hiomatonta ihmisääntä. Pieni epäviireys on tässä tapauksessa positiivinen asia, joka tuo mukaan alkukantaisuutta.

Kappale sai myös vapaasti improvisoidun pianointron. Intro kesti pari minuuttia ja sen tarkoituksena oli tunnelman rauhoittaminen Aurinko-kappaleen jälkeen. Intro sopi kappaleeseen erinomaisesti ja mielestäni tunnelman vaihdos oli täydellinen.

Revontulet kappaleena merkitsee minulle luonnon ihmeellisyyttä, monimuotoisuutta ja omaa kunnioitustani kaikkea ympärillä olevaa luontoa kohtaan.

3.6 Kaamos, Osa 1

[YouTube-linkki konserttitaltioon](#)

(Jos linkki ei toimi, hae YouTubesta nimellä ”Sami Jaakkola Quartet – Kaamos, osat 1 ja 2”)

Konsertin kuudes kappale, Kaamos, sai alkunsa idean tasolla matkalla ollessani, mutta en ehtinyt enää säveltää sitä siellä. Päässäni pyöri melodia, joka vaikutti kirjoittamisen arvoiselta. Tiesin, etten pääse pitkään aikaan varsinaisesti kirjoittamaan kappaletta, joten päätin koettaa riskialtista tapaa, jossa unohdan kappaleen ja luotan, että sama aihio tulee vielä takaisin. Kun taas pääsin kirjoittamaan, huomasin, että en ollut

unohtanut melodiaa. En ole varma, muuttuiko melodia matkan varrella, mutta perusainekset ovat samat.

Kappaleen sävynä on doorinen asteikko. Melodia lähtee mollikolmisoinnulla ja kulkee septimiääneen suuren sekstin kautta: vahva doorinen sävy.

Kuva 26. Melodiassa ilmentyy 3+2+3 tahdin sykli.

Melodiasta tekee mielenkiintoisen se, että pop/jazz-genren melodioissa noudatetaan usein kahden, neljän tai kahdeksan tahdin sykliä. Tässä melodia noudattaa kolmen, kahden ja kolmen tahdin sykliä.

Kun basso on esitellyt melodian ja pianolla on esitelty kappaleen soinnut, aloittaa pianisti pianon bassorekisterissä rytmisen idean. Kappaleen soinnut jatkuvat kuten aiemminkin, mutta saavat tahdeissa 10 ja 11 uudet bassoäänit.

9

Measures 9-12 of piano accompaniment. The right hand shows chords: Dm, Dsus2/E, Am/F, and G. The left hand shows a rhythmic bass line with eighth notes.

13

Measures 13-16 of piano accompaniment. The right hand shows chords: A7, Dm, Dsus2, and Am. The left hand shows a rhythmic bass line with eighth notes.

Kuva 27. Pianon bassorekisterin rytmisen idea.

Tuloksena on vaikuttavan kuuloinen kudos, kun melodia noudattaa kahdeksasosalinjaa poikkeamatta sävellajin ääniltä, soinnut vaihtuvat aina tahdin ensimmäisellä iskulla ja pianon bassorekisterissä on rytmisen riffi. Syntyy hetkellisesti jopa kaoottinen tunnelma. Kudos purkautuu sointukiertoon Ab – Gb – Db – Cm, joka on huomattavasti kevyemmän kuuloinen kuin teema. Aina merkistä mennään soolokierron häntään, jonka jälkeen solisti vaihtuu.

solos 2nd solo to bar 47

31 Abmaj7 Gbmaj7 Dbmaj7 Cm7

On que

39 Abmaj7 Gm7/Bb Cm7 Dbmaj7 Fm7 Cm/Eb Dm7 G7

Kuva 28. Kappaleen soolokierto.

Solisteina konsertissa toimi Elias vibrafonilla ja Ida pianolla. Soolojen jälkeen tapahtuu tunnelmassa dramaattinen käänös, kun kappale jatkuu lähes välittömästi teeman soinnuilla. Tällä kertaa teema on moduloitu D-mollista B-molliin. Teema soitetaan kertauksella ja kappale loppuu lähes kuin seinään, basson soittaen viimeiset kolme ääntä yksin.

3.7 Kaamos, Osa 2

[YouTube-linkki konserttitaltioon](#)

(Jos linkki ei toimi, hae YouTubesta nimellä ”Sami Jaakkola Quartet – Kaamos, osat 1 ja 2”)

Konsertin viimeinen kappale. Kaamoksen ensimmäisen osan päättyessä basson muutama viimeiseen melodiaääneen, alkaa toinen osa bassosoololla. Kun solo päättyy, alkaa varsinainen ensimmäinen melodia. Ensimmäinen melodia alkaa D-duurissa ja päättyy A-duurisointuun. Melodian esittelyn jälkeen tulee rumpali mukaan. Kun melodia soitetaan uudestaan rumpalin kanssa, moduloidaan melodia A-duuriin. Melodia kerrataan ja basson rooli muuttuu komppaamiseen ja melodia soitetaan vibrafonilla. Kappaleessa on lyhyt soolopaikka pianolle. Kaamoksen toinen osa on hyvin yksinkertainen, hyvin seesteinen ja toiveikas rajun ensimmäisen osan jälkeen. Kaamoksen toisen osan tehtävänä on edustaa toivoa siitä, että pimeimmänkin ajanjakson jälkeen koittaa taas kevät.

3.8 Kappaleiden yhtäläisyydet

Kappaleita analysoidessa huomasin, että olen käyttänyt niissä paljon samoja sävyjä ja kirkkosävellajeja. Suosin paljon varsinkin lyydistä ja doorista asteikkoa.

Aava ja Pohja käyttävät paljon lyydistä, mutta myös doorista sävyä. Hiidenkiuas ja Kaamos osa 1 perustuu taas vahvasti dooriseen sävyyn. Kappaleista Kaamos osa 2 perustuu jooniseen asteikkoon ja Aurinko-kappale A-osassa taas harmoniseen molliin ja B-osassa ollaan taas lyydisessä sävyssä. Revontulia ja Auringon B-osaa yhdistää sointuvaihdokset, jotka ovat kutakuinkin samat. Revontulet-kappaleessa soinnut menevät VI – IV – I, kun taas Auringon B-osassa VI – IV – I – V, jos kuvitellaan F-mollin olevan toonika, jolloin ensimmäinen sointu on Db-lyydinen.

Kuten aiemmin mainitsin luvussa Intuitio ja sen harjoittaminen, voi miellelyhtymien jatkumoa käyttää apuna musiikin luomisessa. Kappaleissa toistuvat samat sävyt, samankaltaiset sointuvaihdokset, jopa saman tyyppiset melodiat, mutta kukin omassa kontekstissaan toimii loistavasti, eikä toistuvuus ole häiritsevää tekijä.

Myös kappaleiden säveltämistavoissa oli yhteisiä tekijöitä. Lähes poikkeuksetta ensimmäinen askel sävellyksessä oli melodian tekeminen. Ainoan poikkeuksen tekee Revontulet, joka sai soinnut ja sointusekvenssin ennen melodiaa. Käytin kappaleita kirjoittaessa samaa työskentelytapaa, jossa kirjoitan kappaleen paperille tai notaatio-ohjelmaan niin nopeasti kuin mahdollista.

4 Bändin harjoittaminen

Olin hieman kauhuissani bändin johtamisesta ennen ensimmäisiä harjoituksia, sillä kappaleista vain Aava oli täysin valmis ennen harjoituksia. Aava oli tästä syystä myös ensimmäinen kappale, jota harjoittelimme. Toinen syy, miksi halusin harjoitella Aavan ensimmäiseksi, on se, että tiesin kappaleen tahtilajimuutosten olevan iso pala bändillä purtavaksi. Itselleni melodiakulku ja tahtilajivaihdokset olivat tutut, mutta porukalla soittaessa se vaatii aikaa ja totuttautumista, jotta kuulokuvan saa niin sanotusti selkärankaan.

Harjoittelimme ja sovitimme kappaleet aluksi triokokoonpanolla, sillä vibrafonistimme ei logistisista syistä ja kiireidensä vuoksi pystynyt osallistumaan harjoituksiin ennen kuin vasta lähempänä konserttia. Tämä oli kuitenkin mielestäni hyvä asia, sillä meille

kolmelle, pianistille, rumpalille ja basistille oli aluksi paljon enemmän treenattavaa ja yhdessä soitettavaa, kuin vibrafonistille.

Annoin jokaiselle soittajalle lähes vapaat kädet soittaa niin kuin he haluavat. Valitsin bändin jäsenet juuri siksi, että pidän heidän soitostaan ja tulen heidän kanssaan hyvin toimeen harjoitusten ulkopuolellakin. Muutaman kappaleen (Aava, Revontulet, Kaamos) kuulokuvasta minulla oli vahva visio, mutta esimerkiksi Hiidenkiuasta harjoitellessa olin avoin kaikille ehdotuksille, miten kappaletta tulisi jatkaa. Ilmapiiri harjoituksissa oli mielestäni loistava, kokeileva ja saimme nopeasti paljon aikaiseksi. Käytin harjoituksissa Zoom-ääninauhuria ja jaoin tallenteet päivän sessioista aina soittajille. Niin jokainen voi itse myöhemmin tarkastella omaa soittamistaan ja pitää kappaleet mielessä.

Sain bändin johtajana risuja siitä, että kappaleiden nuotinnokset olivat hieman epäselviä. Yhtyeen jäsenille oli alusta saakka selvää, että kappaleet tullaan sovittamaan yhdessä lopulliseen muotoonsa. Tämän takia en panostanut lead-sheeteihin tarpeeksi, vaan vein bändille niitä lappuja, joita olin sävellysvaiheessa tehnyt. Tämä johti siihen, että lappuissa oli aivan liikaa informaatiota soittajille. Jatkossa aion viedä kappaleista sellaisia lappuja, joissa on mahdollisimman vähän informaatiota, mutta niin, että kappaleen melodia, soinnut ja rakenne käyvät ilmi. Käytännöllisin lead-sheetin pituus on maksimissaan kaksi sivua per kappale.

Tavoitteena oli treenata kerran viikossa vähintään kaksi tuntia. Joskus harjoitukset venyivät kolmeenkin tuntiin. Pysin tuomaan jokaisiin harjoituksiin aina yhden uuden kappaleen. Aluksi soitimme lämmittelyksi aina edellisviikkojen kappaleet. Onnistuimme tavoitteessa mielestäni loistavasti, sillä muistaakseni vain yhden harjoituksen jäivät pitämättä. Sovittamisessa onnistuimme mielestämme myös hyvin, sillä vibrafonistin tullessa paikalle kappaleet eivät menneet täysin uusiksi, mikä on aina vaarana, kun bändin kokoonpano muuttuu. Onnistuimme mielestämme myös tuomaan jokaisen soittajan omat luonteenpiirteet esiin kappaleissa, mikä oli minulle hyvin tärkeää. Onnistuimme myös tuomaan kappaleiden luonteenpiirteet ja tunnelmat esiin ja ne vastaavat hyvin omia mielikuviani, joita sävellysprosessissa näin.

5 Konsertti

Konsertti tehtiin koulun studion soittotilassa. Istumapaikkoja yleisölle oli noin 30 ja yllätyksekseni saimme paikat lähes täytettyä. Esitystä varten toimme paikalle tarvittavan PA-kaluston (yläpää ja subwoofer) ja mikserin. Studiosta lainasimme kaikki äänitykseen tarvittavan kaluston. Saliääni konsertin aikana oli erinomainen. Kaikki instrumentit lähimikitettiin ja ajettiin PA:n kautta ulos. Näin saimme mahdollisimman luonnolliset soundit äänitystä varten. Äänityksen aikana mikserissä tapahtui joku vika ja äänitys katkesi noin kymmenen minuutin ajaksi. Minulla oli kuitenkin Zoom-videokamera kuvaamassa esitystä, joten konsertti saatiin kuitenkin kokonaisuudessaan talteen.

Viritin tietokoneen lähettämään livelähetystä konsertista Facebookin kautta, mutta tämä kokeilu ei ollut onnistunut. Tajusin jälkeempäin, etten ollut tarkistanut internet-yhteyden kunnollista toimintaa ja tästä syystä lähetys oli huonolaatuinen. Aion kuitenkin jatkossa jalostaa sitä ajatusta, että musiikki kuuluu kaikille ja lähettää jatkossakin ilmaisia live-stream-lähetyksiä konserteistani.

Konsertti meni mielestäni erittäin hyvin, vaikken itse livetilanteesta paljoa muistakaan. Onneksi saimme laadukkaan äänitteen ja videoinnin, jotta olen pystynyt tarkkailemaan asiaa jälkeen päin. Kappaleiden tunnelmat ja sävyt tulivat konsertissa ilmi ja kappaleet kantoivat hienosti konsertin alusta loppuun. Mielestäni kappalejärjestys oli onnistunut ja onnistuin luomaan täysin oman näköisen konsertin. Sain konsertista hyvää palautetta niin raadilta, yleisöltä, kuin yhtyeen jäseniltäkin.

Koska halusin konserttini olevan mahdollisimman paljon vain musiikkia, tein käsiohjelman puheen vähentämiseksi. Puhuin muutaman lauseen joidenkin kappaleiden välissä, mutta koin käsiohjelman olevan puhetta parempi tapa jäsenellä konsertti. Oli myös täysin harkittua jättää kappaleiden tarinat ja mielikuvat avaamatta. Tällä tavoin annan kuulijalle mahdollisuuden kokea musiikin hänen omista lähtökohdistaan, luomatta ennakoasetelmia etukäteen.

Käsiohjelma valmistui vain joitain päiviä ennen konserttia. Siitä ilmenee konsertin aika ja paikka, pieni esittelyteksti bändistä, bändin jäsenet, kappaleet esitysjärjestyksessä, sekä pieni pätkä runoa, joka konsertin edetessä paljastuu Revontulien sanoiksi. Mielestäni käsiohjelma ja bändin logo onnistuivat hyvin. Logo on yksinkertainen ja tyylikäs. Käsiohjelman löydät liitteistä.

6 Pohdinta

Tämän projektin aikana, säveltämisvaiheesta konserttiin, olen huomannut itsessäni merkittävän muutoksen niin ihmisenä kuin muusikkona. Uskallan olla enemmän oma itseni häpeilemättä. Osaan, uskallan ja ennen kaikkea haluan ottaa enemmän kantaa muusikkona erilaisissa projekteissa. Tiedän tämän projektin myötä kasvattaneeni itsekunnioitustani ja tunnen löytäneeni varmuutta omasta muusikkoudestani. Olen myös löytänyt selkeämmin omia tavoitteitani muusikkona, joista yhtenä on oman musiikin säveltäminen ja esittäminen.

Olen oppinut erilaisia säveltämismetodeita sekä niiden valjastamista oikeaan työskentely-ympäristöön. Olen löytänyt yhden itselleni oikeasti toimivan toimintatavan säveltämiseen. Olen pystynyt hyödyntämään oman intuitiokyvyn kehittämistä sävellystyössäni.

Pyrin jatkossa tarttumaan säveltämiseen entistä määrätietoisemmin. Aion harjoitella säveltämisen eri metodeita ja analysoida, mitkä toimintatavat toimivat minulla parhaiten ja millä tavoin saan parhaat lopputulokset aikaiseksi. Aion raivata kalenteristani tilaa säveltämiseen ja yritän saada säveltämisen osaksi omia rutiineitani. Aion tarkastella sävellyksiäni entistä monipuolisemmin, enkä anna aina ensimmäisen hyvältä kuulostavan idean mennä läpi.

Sain konsertista ja kappaleista hyvää palautetta ja sitä kehuttiin hyvin itseni näköiseksi. En valitettavasti järjestänyt varsinaista palautekeskustelua yleisön kanssa konsertin jälkeen, joten välitön yleisöpalautte jäi saamatta. Onnekseni moni konsertissa ollut kehui musiikkiani jälkeensä. Sain bändin jäseniltä kehuja yhtyeen johtamisesta, vaikka olin välillä hieman epävarma asemastani. Sain kehuja itse sävellysten lisäksi myös muun muassa päättäväisestä otteesta siitä, miltä kappaleiden tulisi kuulostaa, kuitenkin ottaen bändin jäsenten ideat aina huomioon. Sain positiivista palautetta myös harjoitusaikataulun järjestämisestä niin, että siinä oli helppo pysyä. Positiivista palautetta tuli myös luotosta bändin soittajiin, kun harjoituksia oli koko yhtyeen kesken vain kolmet.

Voisin jatkossa tiivistää harjoitusperiodia ja tuoda entistä valmiimpia kappaleita harjoituksiin. On varsinaista luksusta, että voi treenata yhtä konserttia varten kerran viikossa noin kolmen kuukauden ajan ja tiedän, että sellaista mahdollisuutta ei enää kovin helposti tule. Jatkossa aion miettiä entistä tarkemmin harjoitusaikataulun ja

harjoiteltavat kappaleet, jotta harjoituksiin ei tarvitse käyttää näin paljon aikaa. Tämän projektin pitkässä harjoitusperiodissa oli loistavana käänköpuolena se, että yhtye hitsautui hyvin yhteen ja konsertissa sai keskittyä itse musiikkiin.

Ottaen huomioon kokemattomuuteni niin säveltäjänä kuin bändin johtajana, onnistuin mielestäni erinomaisesti konserttikokonaisuuden luomisessa. Kappaleet ovat mielestäni hyviä ja pystyn edelleen seisomaan sävellysteni takana. Bändin johtajana onnistuin mielestäni hyvin, sillä pystyin luottamaan visiooni siitä, että kappaleiden tunnelmat ja karakterit kantavat kappaleet loppuun saakka.

Yhtyeen seuraava virstanpylväs on levyn tekeminen, jossa on tässä työssä esitetyt kappaleet sekä ehkä myös uutta materiaalia. Levyä varten aion nimetä bändin uudelleen. Mielestäni yhtyeen tämänhetkinen nimi nostaa tarpeettomasti yhden henkilön muiden soittajien yläpuolelle. Tämä ei kuitenkaan ole tarkoitus, vaan yhtyeen pitää pystyä pitämään musiikki kaiken keskiössä.

Lähteet

Aalto, Ilari & Helkala, Elina 2018. Matka Muinaiseen Suomeen. Atena Kustannus Oy.

Avishai Cohen, Seven Seas 2011. (CD, Spotify)

Gogo Penguin, Man Made Object 2016. (CD, Spotify)

Helge Lien Trio, Guzuguzu 2017. (CD, Spotify)

Hess, 2002-2019. Säveltäminen – osa 1.

<https://tomhess.net/Articles/SongwritingPart1.aspx/fi> (Luettu 12.10.2019).

Korkee, Sanna 24.10.2016. Säveltäminen on egotonta työtä.

<https://musiikintekijat.fi/artikkeli/saveltaminen-egotonta-tyota/> (Luettu 13.10.2019).

Munoz, Lisa 27.07.2018, Playing an instrument changes our perception of music.

<https://www.cogneurosociety.org/playing-an-instrument-changes-perception-of-music/> (Luettu 10.10.2019).

Raami, Asta 2016. Älykäs Intuitio. Kustantamo S&S.

Schali, Kirsi 22.04.2003, Synesthesia. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2003/04/22/synestesia> (Luettu 17.10.2019).

Stam1na, Viimeinen Atlantis 2010. (CD, Spotify)

Vanhanen, Juho 2013. Rytmimanaali, Säveltäminen: mistä lähteä liikkeelle ja miten

saattaa biisi valmiiksi? <https://www.rytmimanaali.fi/saveltaminen-mista-lahtea-liikkeelle-ja-miten-saattaa-biisi-valmiiksi/> (Luettu 12.10.2019).

Liite 1.1, Aava

Aava

Sami Jaakkola

A ♩ = 130

Abmaj9#11 Cm9

5

Cbmaj9#11 Ebm9

8

Gbmaj9#11 Bbm9

12

Amaj9#11 Dbm9

15

B

C#5 B5

SJ

19

Em9 Dmaj9 Em9 Dmaj9

23

E5 D5

27

Em9 Dmaj9 Cmaj7 Dmaj9 Cmaj7

32

Db6/9

35

solo

Abmaj9#11 Cm9 Cbmaj9#11 Ebm9

42

Gbmaj9#11 Bbm9 Amaj9#11 C#m9

Liite 1.2, Hiidenkiuas

Hiidenkiuas

comp. Sami Jaakkola
arr. SJQ

♩ = 105

8

4

8

Fine

Pianosoolo

11

B⁵

8

On que

12

G F[#]m/A Bm x3 G F[#]m/A

8

Bassosoolo

18

E^{sus}

8

On que

19

C Bm/D E^(omit3) x4

8

Piano/rumpusoolo, "kakkosia"

23

C Bm/D E^{sus} D/F³ E/G[#]

8

29

A^{sus} G F[#]m/A D.C. al Fine Bm

8

SJ

Liite 1.3, Pohja

Pohja

Sami Jaakkola
arr. SJQ

$\text{♩} = 105$

$A\flat\text{maj}7$ $G\text{m}7$

Only 3rd time

8

5 $C\text{m}7$ $B\flat\text{maj}7$

8

9 $F\text{m}7$ $E\flat\text{maj}7$

8

13 $D\text{m}7$ $G\text{m}7$

8

SJ

The musical score is written in 4/4 time with a tempo of 105 beats per minute. It consists of four systems of music, each with a piano (treble clef) and bass (bass clef) staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The first system starts with an $A\flat\text{maj}7$ chord and a $G\text{m}7$ chord. The second system starts with a $C\text{m}7$ chord and a $B\flat\text{maj}7$ chord. The third system starts with an $F\text{m}7$ chord and an $E\flat\text{maj}7$ chord. The fourth system starts with a $D\text{m}7$ chord and a $G\text{m}7$ chord. The bass line features a consistent eighth-note pattern with rests. The instruction 'Only 3rd time' is placed above the first system. The score ends with a double bar line and the initials 'SJ' centered below.

Liite 1.4, Aurinko

Aurinko

Sami Jaakkola
ar.. SJQ

A

8

B Db Bbm Fm Cm

14

22 Db Bbm Fm Cm

Sami Jaakkola

Liite 1.5, Revontulet

Revontulet

Sami Jaakkola
arr. SJQ

Cmaj7 Am9

Em9 x4

Cmaj7 Am9

1.2.Ta - i - vaan
3.4.Muka - nakan - nen luok - se
tur - va - na on kau -

Em9 x4

et - si-en
neu - te-siluok - se met - si-en
Re - von - tu - le-si.

Sami Jaakkola

Liite 1.6, Kaamos, osa 1

Kaamos, osa 1.

Sami Jaakkola
arr. SJQ

Rubato

Akustinen basso

8

Basso

8

Tempo

9

Pno.

Dm Dsus2 Am G A7

Basso

8

14

Pno.

Dm Dsus2 Am Dm Dsus2 Am

Basso

8

20 Chords and bass sim.

Vib.

SJ

23

Vib.

25

Vib.

28

Vib.

solos 2nd solo to bar 47

31 $A\flat maj7$ $G\flat maj7$ $D\flat maj7$ $Cm7$

Pno.

On que

39 $A\flat maj7$ $Gm7/B\flat$ $Cm7$ $D\flat maj7$ $Fm7$ $Cm/E\flat$ $Dm7$ $G7$

Pno.

47

Pno.

48

Pno.

Basso

8

2

SJ

52

Pno.

Basso

8

Piano and bass sim.

56 Bass plays melody w/vibraphone in 2nd and 3rd endings

Vib.

61

Vib.

Basso

8

67

Basso

8

Liite 1.7, Kaamos, osa 2

Kaamos, osa 2.

Sami Jaakkola

Bass-improvisation.

Acoustic Bass

2

Bass

7

Bass

10

Bass

14

Bass

Piano in, plays chords, vibraphone in melody

18

A D A D Bm

22

C#m C Emaj7/B C#m C Emaj7

Bass

26

Pianosolo

Dmaj7 C#m F#m F#m Emaj7

30

C#m Dmaj7 Dmaj7/B E7sus E7

Bass

The musical score is written in 6/8 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of several systems of staves. The first system shows an Acoustic Bass staff with a whole note chord (F#2, C#3, G#3) and a measure with a fermata. The second system shows a Bass staff with a melodic line starting on F#2. The third system shows another Bass staff with a more complex melodic line. The fourth system shows a Bass staff with a rhythmic pattern. The fifth system shows a Bass staff with a melodic line. The sixth system shows a Piano/Vibraphone staff with chords (A, D, A, D, Bm) and a melodic line. The seventh system shows a Bass staff with chords (C#m, C, Emaj7/B, C#m, C, Emaj7). The eighth system shows a Bass staff with chords (Dmaj7, C#m, F#m, F#m, Emaj7). The ninth system shows a Bass staff with chords (C#m, Dmaj7, Dmaj7/B, E7sus, E7).

Sami Jaakkola

Piano and vibraphone: melody in octaves.

34 A D A D Bm C#m C Emaj7/B

40 C#m C Emaj7/B C#m C Dmaj9

Liite 2, käsiohjelma

S J Q Q

13.5.2019 @ ARABIA

Sami Jaakkola Quartet soittaa uutta, mielenkiintoista ja oman kuuloista modernia musiikkia. Sävellykset ovat Samin kynästä, sovitukset huikean bändin yhteisiä. Kappaleiden esikuvina on toiminut monien säveltäjien lisäksi luonto, koti-ikävä ja kaipuu, ihmiset sekä unelmat. Konsertti kuvataan. Tervetuloa!

Sami Jaakkola Quartet:

Ida Alanen – Piano
Elias Nummenmaa – Vibrafoni
Benjamin Nylund – Rummut
Sami Jaakkola – Basso

Kappaleet:

1. Aava
2. Hiidenkiuas
3. Pohja
4. Aurinko
5. Revontulet
6. Kaamos, osa 1
7. Kaamos, osa 2

*”Taivaankannen
luokse etsien,
luokse metsien*

*Mukana turvana
on kauneutesi.”*